

Sygeplejersker med i verdens største diabetes 2 - forskningsprojekt

V. Journalist: Kirsten Bohl

Sygeplejersker samler viden, der skal give patienter med diabetes mere målrettet behandling

Diabetes er ikke én, men 10 forskellige sygdomme. Intervalgang - stor gevinst for diabetes 2-patienter. Patienter med type 2 diabetes får unødvendigt meget medicin og dermed unødvendige bivirkninger.

Nyt projekt skal forsøge at give patienterne mindre og mere målrettet medicin. Det er nogle af de overskrifter, det nationale type 2 diabetesprojektet, DD2, med base ved Odense Universitets Hospital, allerede har skabt, skønt projektet kun er et par år gammelt.

Det er der gode forklaringer på, og en af dem starter på projektsygeplejerskerne Vibe Vestergaards og Ewa Romanczuk's kontor. I interviews med de nydiagnostiserede Type 2 patienter er de med til at tilvejebringe vigtig viden om patienternes levevis. Det er takket været deres - og andre sygeplejerskers arbejde - at vi dag ved, at, af de første 580 i projektet, har mændene i gennemsnit taget 29 kg på siden de var 20 år, og kvinderne 31 kg. 6 pct. af dem drikker mere end Sundhedsstyrelsen anbefaler. 63 pct. deltager ikke regelmæssigt i sportsaktiviteter, og 292 har nært beslægtet familie med diabetes 2. Desuden har en fjerdedel tidligere diagnoser som kræft, hjertekarsygdomme, hjerneblødninger eller blodpropper i hjernen og nyresygdomme.

Håber flere sygeplejersker går med

Vibe og Ewa - og de andre i projektet - håber nu, at mange flere sygeplejersker vil gå aktivt med i projektet og bidrage til den vigtige videnindsamling, der suppleres af analyser af blod- og urinprøver fra alle de

Målet med DD2

DD2 er et nationalt forskningsprojekt, som professor Henning Beck-Nielsen, afdeling M, OUH, er en af initiativtagerne til. Målet er at finde den rigtige behandling til den enkelte patient, baseret på den enkelte patients metabolisme og genetik.

nydiagnostiserede diabetes 2-patienter. Der er nemlig alt for mange, der ikke indrulleres, og ønsket er at få 50.000 patienter med i projektet.

-Det kræver noget af sygeplejerskerne, men det gir' også meget igen, siger Vibe og Ewa. Deres erfaring er, at spørgsmålene tit giver basis for en snak, der kan være en god katalysator i forhold til den videre kontakt med, og behandling af patienten. For de oplever, at nydiagnostiserede har meget at spørge om. -De sidder med spørgsmål fra det rent lavpraktiske om at få blodsukkerapparatet til at fungere, til om de målte værdier er OK, og hvorfor netop de har fået sygdommen, siger Vibe.

Projektsygeplejersker Ewa Romanczuk tv. og Vibe Vestergaard th.

Patienterne har også en historie, som de gerne vil fortælle, og i den kan ligge vejen frem imod at få dem til at ændre livsstil, siger Ewa. En yngre patients historie var fx, at hans bror lige var død af hjertesygdom, og det havde gjort ham bange. I dag har han tabt sig rigtig meget, og hans læge har sagt, han har udsigt til en gastric bypass og til at slippe af med sin diabetes eller i hvert fald insulinen.

Fakta om DD2-data

Alle data opbevares anonymt. Data fra de elektroniske registreringsskemaer samles automatisk i DD2-databanken, og blod- og urinprøverne sendes til DD2-biobanken i Vejle, når de er centrifugeret og afpipetteret.

Kernen i arbejdet

Når man spørger til kernen i deres arbejde, svarer de: Vi forsøger at finde en vej, hvor én blodprøve fortæller, hvad en patient fejler, så han straks kan få den rigtige medicin. Med den viden, vi har nu, skal vi ofte afprøve flere præparater over lang tid, før vi finder frem til det, der kan hjælpe netop denne patient. Og med patienternes hjælp er behandlerne på vej. Det store perspektiv i projektet er, at forskerne via genetiske tests kan finde ud af, hvorfor hver enkelt har fået type 2 diabetes. Forskning viser, at det der under ét kaldes "diabetes 2" er ti forskellige sygdomme,

-Det er den slags oplevelser, der gør det spændende at arbejde i projektet, siger de og tilføjer: De sygeplejersker, der allerede bidrager, melder tilbage, at det er nemt at arbejde med dette projekt. De synes, at både spørgeskemaet og set up'et med blod- og urinprøverne, der sendes til analyse og gemmes i biobank på Vejle Sygehus, fungerer godt.

som, følgelig skal behandles forskelligt. Patienten kan have udviklet diabetes på grund af en arvelig defekt i generne, på grund af fedme eller det modsatte. Sygdommen kan også opstå på grund af et overforbrug af steroid, ofte som led i relevant behandling af andre sygdomme. - Derfor kan den gængse behandling være decideret skadelig for nogle, mens den ikke er det for andre. Og der vil være nogle, der kan klare sig med få præparater, mens andre skal have flere. Med projektet får vi skabt klarhed over, hvilke undergrupper der skal have de forskellige behandlinger. Det er denne nye viden, der kan sikre patienterne den rigtige behandling med det samme, siger de.

Fokus på livskvaliteten

Sygeplejerske Mona Engdal Larsen – diabeteskoordinator på Fyn og medlem af både det fynske FDU og det regionale diabetesudvalg DURS – ser frem til, at DD2-forskningen giver basis for en mere individuel behandling af hver enkelt person med type 2 diabetes.

- Når personer med type 2 diabetes opdager, at behandlingen bliver mere individuelt tilpasset, håber jeg, at de også vil opleve at få et bedre liv med diabetes, siger hun.

Mona Engdal Larsen understreger, at alle behandlere omkring patienterne spiller en stor rolle: Sygeplejersker, læger, de kliniske diætister, fodterapeuter og andre samarbejdspartnere. - Det er personer med diabetes, der er omdrejningspunktet for alt, vi gør, og det kræver meget af os. Udover at være fagligt dygtige, kræver det også, at vi er gode til at kommunikere og vejlede patienterne, siger hun.

Mona Engdal Larsen peger på, at man på Fyn bidrager med at kvalitetssikre behandlingen via en database, Dialog, som patienterne også har adgang til. Ønsket er på sigt også at kunne monitorere de psykosociale aspekter, så både den mere

Sygeplejerske Mona Engdal Larsen, diabeteskoordinator på Fyn og medlem af fynske FDU.

individuelle behandling og det øgede fokus på at opstille individuelle mål for patienterne afspejles.

- Det bliver forhåbentlig lettere og mere gennemskueligt for både os og patienterne, når vi får resultaterne fra DD2, for patienternes vedkommende ved at de præcist vil vide, hvilken behandling der vil gavne dem, siger Mona Engdal Larsen. Et af de første skridt er at øge kendskabet til DD2 hos patienterne, så de kan blive indrulleret og deltage i DD2-studiet

Fakta om økonomi

DD2 støttes blandt andet af Det Strategiske Forskningsråd, regionerne, Sundhedsstyrelsen, Novo Nordisk samt Diabetesforeningen og honorerer for indrullering af patienter.

Intervalgang giver vægttab, øget kondition og lavere blodsukker

Et intervallgangsprojekt har vist særdeles gode resultater: På fire måneder forbedrede deltagerne i intervallgang-gruppen deres kondition med 16 pct. og tabte sig godt fire kg, hvoraf mere end tre kg var fedt. Endvidere forbedrede intervallgængerne deres blodsukkerregulation, så deres gennemsnitlige blodsukker målt over 48 timer i gennemsnit var 9 pct. lavere end før træningen, mens de højeste målte blodsukkerværdier var 20 pct. lavere end før træningen. Disse lavere blodsukkerværdier medførte ikke øget forekomst af hypoglykæmi. (Offentliggjort i Diabetes Care, sommeren 2012)
Et tredje projekt, som er i gang, ser på mu-

lighederne for at give patienterne meget mindre medicin. Professor Henning Beck-Nielsen, der leder projektet, ser alt for ofte patienter, der får tyve forskellige slags medicin, og hans håb er, at man kan komme ned på maks. fem. - Ingen aner, hvad der sker, når man putter tyve forskellige slags medicin ind i en krop, siger han.

Resultaterne offentliggøres straks – for fagfolk og lægfolk

Næsten alle de patienter, der bliver spurgt, siger ja til at være med. De vil gerne være med til at bedre behandlingen for dem, der kommer efter dem, siger de. Men faktisk kan de, der får stillet diagnosen lige nu, og så få glæde af forskningen. Det har nemlig været et kardinalpunkt for lægerne bag projektet, at der ikke skal gå år, før resultaterne kan tages i brug. Alle resultaterne bliver offentliggjort hurtigst muligt i anerkendte

fagtidsskrifter, og desuden lægges de på hjemmesiden DD2.nu, så alle interesserede kan læse med. Der er både sider, rettet mod fagpersoner, og mod patienter. Desuden afrapporteres resultaterne med det samme til Sundhedsstyrelsen, så alle danske diabetesmiljøer får del i den nye viden med det samme.

Bioanalytiker Lone Hansen, OUH, afpipetterer.

> Læs mere på www.DD2.nu eller tilmeld dig og din arbejdsplads via dd2.nu/kontakt/skriv-til-os

Læs artiklen om de 580 første patienter: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3470453/pdf/clep-4-043.pdf>
Læs artiklen om intervallgang i Diabetes Care: <http://dd2.nu/media/4895/Karstof,%20Diabetes%20Care,%202012.pdf>